

УДК 398:821.111 Теннісон (410) + (477)

DOI: 10.31471/2304-7402-2019-2(54)-265-274

**ОРНІТОМОРФНИЙ ОБРАЗ-СИМВОЛ «ОРЕЛ»
У ЛІТЕРАТУРНІЙ ТА ФОЛЬКЛОРНІЙ ПОЕЗІЇ:
БРИТАНСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ**

О. В. Карбашевська

*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника;
кафедра англійської філології; 76019, м. Івано-Франківськ, вул.
Шевченка, 57; тел. +380(342)59-60-69; e-mail: oksanakarba@gmail.com*

У статті зроблено спробу комплексного аналізу особливостей символіки птаха «орел» у авторській та фольклорній поезії у контексті етнічних культур Сполученого Королівства, США та України, античної та української міфології, а також британської історії. Простежено тяглість усталених домінантних рис цього орнітоморфного образу-символу.

***Ключові слова:** поезія, образ, орнітоморфна символіка, Сполучене Королівство, США, Україна, вірування, орел, Зевс, Перун, історія, балада, геральдика.*

Сконденсовані поетичні образи часто є носіями певного символічного змісту. За визначенням Юрія Коваліва, символ – «здатність матеріальних речей, подій, чуттєвих образів бути умовним вираженням ідеального змісту, не відповідного їх структурам» [15, с. 389]. Доброю ілюстрацією поетичних символів слугують орнітоморфні образи, які варто розглядати у широкому культурному контексті, що дозволяє простежити особливості їх функціонування у міфології, фольклорі, літературі, звичаях і віруваннях, мові, а також виокремити домінантні риси птаха-символу.

Загалом в українській етнічній культурі до особливо улюблених в народі належать перелітні птахи, які прилітають із вирію і є «вісниками весни, приплоду, врожаю, добра, здоров'я і щастя» [7, с. 489]. «Птахи позначені широкою народною символікою, здавна ставали об'єктом культу» та розмежовуються на «чистих» (святих, добрих) і «нечистих» (злих). «Чистими» птахами український народ вважає голуба, ластівку, жайворонка, журавля, лелеку, лебедя, чайку тощо, а до «нечистих» відносить усі види воронячих, нічних птахів, сороку, яструба, горобця, качку тощо. Навіть більше, для українців птах насамперед символізує душу [7, с. 489]. Порівняймо з віруваннями ірландських рибалок про те, що «чайки втілюють душі потонулих людей» [19, с. 142; тут і далі пер. з англ. наш. – О.К.].

Як в українській, так і англоамериканській культурах, птах – символ важливої, іноді недоброї звістки. Одні птахи приносять щастя й удачу, а інші – турботи й неприємності. Так, у США крик сови знаменує собою нещастя [19, с. 142]. Подібне і в національній культурі. Пригадаймо вступну строфу балади Т. Шевченка «Причинна» (1837), побудованій на народних мотивах і образах. Тут одинадцятий рядок «*Сичі в гаю перекликались*» [17, с. 73] налаштовує читача на трагічну розв'язку твору. Прикметно, що у Сполучених Штатах панує народне вірування про те, що декорувати весільні подарунки пташиними прикрасами чи узорами є поганою прикметою, адже тоді «щастя молодят може “отримати крила”» [19, с. 142], тобто покинути їх. На відміну, для української традиційної культури властивим є оздоблення весільного короваю фігурками голубів [5, с. 142], адже відомо, що пара голуба і голубки виступає символами кохання, вірності, нареченого й нареченої. Серед сучасних улюблених весільних звичаїв українця – і випускання голубів молодятами, і прикрашання весільних тортів композицією із двох інших птахів, які також символізують подружню вірність, – лебедів.

Щодо образів-символів у літературі, то український і американський літературознавці Олександр Галич і Маєр Говард Абрамс навели схожі класифікації художніх образів-символів. Якщо О. Галич виокремив традиційні та індивідуально-авторські образи-символи [2, с. 108–109], то М. Г. Абрамс виділив конвенційні, чи, іншими словами, загальні (conventional/public), а також приватні або персональні (private/personal) [18, с. 311].

Майкл Фербер, автор «Словника літературних символів» (1999), відзначив, що в основі символіки птахів є метонімія та метафора. За науковцем, метонімічне походження має репрезентація жайворонком світанку, солов'я – ночі, ластівки і зозулі – приходу весни, метафоричне – уособлення зозулею подружньої зради дружини, солов'я та лебедя – поета [21, с. 25–26]. Серед провідних прикмет орнітоморфної символіки М. Фербер виокремив і такі: візити птахів – це відвідини людей із тойбіччя [21, с. 26], «птах у клітці, чи у каптурі, чи з підрізаними крилами» – «особи у безвиході чи засланні», вбивство птаха – великий гріх чи смерть людини [21, с. 27].

Альфред Теннісон (1809–1892), англійський поет-постромантик Вікторіанської епохи, поет-лауреат Великої Британії та Ірландії (1850–1892), відомий елегіями та ідиліями, є автором і чудової двохстрофної шестирядкової поетичної мініатюри «The Eagle: A Fragment» (1851).

Досліджуючи аспекти поезики А. Теннісона, Лідія Павшок зауважила, що митець у своїй творчості звертається передусім до сюжетів, тем і образів із греко-римської міфології, кельтських переказів та середньовічних легенд [13, с. 10; тут і далі пер. з рос. наш. – О.К.]. Як наслідок, на думку літературознавця, широкий культурний контекст поезії А. Теннісона, її зв'язки з іншими епохами і культурами великою мірою

поглибили й збагатили зміст його віршів [13, с. 12]. Що ж до символічного наповнення створених образів, то «поет вибирає прості і доступні образи-символи, які викликають стійкі асоціації у будь-якого читача, використовує міфи і легенди, знайомі й зрозумілі для кожного» [13, с. 14].

А Герхард Джозеф, характеризуючи манеру письма А. Теннісона, підкреслив, з одного боку, поетову «надмірну відданість деталі, особливо ботанічній деталі» [23, с. 420], причиною якої, на думку автора розвідки, стала вроджена короткозорість А. Теннісона й, звідси, потреба ретельного вивчення предметів із близької відстані, з іншого – своєрідну фотографічність у зображенні ідилічних сцен [23, с. 425]. Зауважуючи «пристрасть як до гостроти, так і широти орлиного зору» «міопічного поета», Г. Джозеф використав технічні терміни зі сфери фотографічної оптики для аналізу неповторності стилю поета: «його кінематографічна внутрішня лінза здатна вловити виразну деталь покручених рук і, збільшуючи фокус об'єктива внизу, блакитний світ; тоді – миттєво – вгорі, вона здатна охопити зморщене море». І далі: «Проте <...> той конкретний об'єкт, який бачить справжній орел – а поет ні – назавжди залишається таємницею, відсутньою формою, що манить нас і вислизає з поля зору подібно до вічності» [23, с. 427].

Наведемо текст оригіналу А. Теннісона “The Eagle: A Fragment” (1851) та його переклад:

*He clasps the crag with crooked hands;
Close to the sun in lonely lands,
Ringed with the azure world, he stands.*

*The wrinkled sea beneath him crawls;
He watches from his mountain walls,
And like a thunderbolt he falls.*

[29, с. 1073]

*Він стискає скелю покрученими руками;
Близький до сонця в самотніх землях,
Оточений блакитним світом, він стоїть.*

*Зморщене море під ним тягнеться:
Він спостерігає зі своїх гірських стін,
І наче громовий удар блискавки він падає.*

Перша строфа мініатюри «Орел: фрагмент» (1851) А. Теннісона містить візуальний образ хижого птаха, друга – два кінетичні образи: неквапний плин морських хвиль і швидкий політ орла. У першій строфі зоровий образ змальовує птаха володарем небес. Більше того, образ орла персоніфіковано, адже, по-перше, А. Теннісон використав особовий займенник “he” на позначення людської істоти чоловічої статі, по-друге, птах міцно тримається за скелю «*покрученими руками*». У другій строфі кінетичний образ моря, що повільно рухається, виступає контрастним тлом для підкреслення сенсорного образу швидкості, раптовості й стрімкості руйнівної сили дикого птаха. Отже, англійський поет відобразив надзвичайні, з погляду людської істоти, фізичні властивості орла, а саме, гострий зір у п'ятому рядку мініатюри та польоти і маневри на великій висоті, коли у шостому рядку («*І наче громовий удар блискавки*

він падає») птах здійснив вертикальне піке. Усе це, на нашу думку, є алюзією на античну міфологію, зокрема Зевса, верховного бога давніх греків, та на гору Олімп. Центральний персонаж поезії А. Теннісона – макрообраз орел зображено у дусі традиційної орнітоморфної символіки, притаманної для художньої інтерпретації цього роду птахів.

Підґрунтям для літературного, міфологічного, фольклорного переосмислення ролі орла в житті людини, підкреслення важливості окремих його властивостей та наділення певними функціями слугують фізичні характеристики цього птаха. Біологічні параметри роду хижих птахів, зокрема, орел (*Aquila*), можна знайти у відповідній довідковій літературі. Наведемо найістотніші. Це – «великі й середні за розміром птахи. У найбільшого представника роду – беркута – розмах крил близько 2,3 м, маса близько 6 кг, а в найменшого – орла-карлика – розмах близько 1,2 м. Маса не більше 2 кг» [9, с. 84]. «Крила широкі, міцні, кігті великі, дуже загнуті й гострі. <...> Оперення буре або коричневе. Гнізда орли будують на деревах, скелях або на землі. <...> поширені в лісах, степах, пустелях, горах Європи, Азії, Північної Америки і Африки» [8, с. 52] «і на різних островах; в Антарктиці та у високих широтах Арктики не зустрічаються» [9, с. 85–86].

У греко-римській міфології орел – священний птах Зевса, постійний його супутник та атрибут. Відомими є грецькі статуї Зевса, де античного бога зображено з орлом (птах може знаходитися на його простягнутій лівій руці, летіти чи сидіти на жезлі), а також скульптури Зевса, де орел відсутній, натомість бог правою рукою кидає удар блискавки. За дослідженням Джорджа Мілонаса, у Греції тісний зв'язок між Зевсом та орлом установився і поширився у V–IV ст. до н.е. [26, с. 206]. Тоді почали вірити в те, що «Зевс і орел народилися в один день; що орел вигодував Зевса; і що орел став улюбленою формою, якої набирав Зевс, коли прагнув непоміченим підійти до жертви» [26, с. 207].

Удар блискавки – традиційна зброя Зевса, котрий посилав на землю грім і блискавку, дощ і вітер. Орел виконував функцію Зевсового зброєносця, носячи громи і блискавки. Згідно англомовного «Стандартного словника фольклору, міфології та легенди» (1949–1950), «асоціація орла з Зевсом і блискавкою призвела до вірування у те, що блискавка не може вразити птаха. З цієї причини орлині крила часто закопували у полях для захисту зернових культур від бур» [20, с. 332–333].

Слід згадати і про добре знаний зв'язок птаха з тисячолітніми катуваннями Прометея, коли Зевс за те, що син титана Япета виявив співчуття до людських істот і врятував їх від смерті, прикував Прометея до однієї зі скель Кавказу і щодня відправляв орла для пожирання його печінки, яка за ніч відростала.

Цікаво, що своєрідним відповідником античного Зевса в українській міфології є Перун [4, с. 116], адже він подібно виконував функції бога дощу, вогню і блискавки, караючої сили, а також родючості. В ру-

ках цей язичницький бог тримав лук і колчан із стрілами. Особливо важливу роль відігравав Перун у X ст. н.е., коли вважався не лише богом війни, а й князівсько-дружинним опікуном, до небесного війська якого приєднувалися загиблі воїни [4, с. 115–116]. Прикметно, що у той час іменем дохристиянського бога Перуна присягали і погрожували. Свідченням є зокрема писемні пам'ятки X ст., а саме угоди з греками, укладені князями Олегом (907 р.), Ігорем (944 р.) та Святославом (971 р.) [10, с. 92].

Образ орла несе важливе мілітарне значення. За розпорядженням римського полководця та державного діяча Гая Марія (157 до н.е. – 86 до н.е.) зображення птаха орла з'явилося на значку римських легіонів у 104 р. до н.е., після чого стало емблемою Римської імперії [22, с. 67]. Цікавим свідченням асоціації солдата-завойовника з орлом є чотиритомна праця «Історія Шотландії від часів Римської окупації» (1900–1907), яку написав Ендрю Ланг (1844–1912), шотландський історик, фольклорист і дитячий письменник.

У першому томі названої наукової праці виявлено п'ять випадків перенесення орнітоморфної назви для означення римських легіонерів, а саме чотири рази у першому розділі під назвою «Римська окупація» (с. 2, 3, 16, 17), та в другому розділі «Після римлян» (21).

Ось приклад: *«Щодо рас, які населяли Шотландію до того, як римські Орли перетнули ріки Твід або Тей, свідчень, окрім традиційних, у нас немає; археологічні знахідки серед гробниць; та етимологічні дані щодо старих імен місцевостей чи племен»* [24, с. 3]. А наступне речення розпочинає другий розділ: *«Ніч наступає після літаючих Орлів, приховуючи потривожнені провінції та покинутих підданих Риму»* [25, с. 21]. Як бачимо з вищенаведених уривків, Е. Ланг, попри науковий характер праці, дозволив собі метафорично найменувати римлян орлами, тим самим вказуючи на їхнє вторгнення до Британії у 43 р. н.е., а згодом у 410 р. н.е. – на відступ і завершення римської окупації.

Зрештою з часів Римської імперії орнітоморфний символ орла перетворився на гербовий знак і національну емблему багатьох армійських утворень, держав та народів. Зараз зображення виконує функцію герба Польщі, Російської федерації, США тощо. Зауважимо, що лицьова сторона великої печатки США водночас слугує і національною емблемою країни. Щодо національних стягів країн, то емблематичні орли розташовані в центрі, напр., версії прапора Австрії, Єгипту, Мексики, Молдавії, Сербії, Чорногорії тощо.

Як в античній міфології, так і в європейській фольклорній традиції орел є царем птахів і емблемою верховної влади [20, с. 332], в українській – це також «цар птахів і володар небес; символізує силу і мужність» [6, с. 420]. Притім в українській традиційній культурі образ орла «здавна переноситься на молодого, сильного, сміливого парубка, козака, чоловіка», а жіноче пестливе звертання до коханого чоловіка *«сизокрилий*

орле» є типовим [6, с. 420]. Загалом, «орел всюди відомий своєю швидкістю, дивовижною висотою, на якій він ширяє, недосяжними гніздами та гостротою зору, довголіттям» [20, с. 333]. Порівняймо англійський та український сталі вислови *«to be eagle-eyed»* і *«орлина зіркість»*.

Цікаво, що в українській календарно-обрядовій поезії, зокрема у веснянках, гаївках, купальських піснях та щедрівках, орли орють землю. На думку Б. Рубчака, яку підтримав й І. Денисюк, це є випадком створення гіперметафори у фольклорному тексті, коли під орлами мається на увазі кінь відповідної масті [14, с. 36; 3, с. 14]. Однак, за В. Жайворонком, тут орнітоморфний образ функціонує як «землеробський символ, що є відгомонам стародавніх міфів про створення світу» [6, с. 420]. А Л. Мусіхіна вбачає у цьому «звеличення хліборобської праці» [11, с. 137]. Наведемо фрагмент із щедрівки:

*Ой в полі, полі, близько дороги,
Ой там Іван орлами оре,
Орлами оре, стрілою сіє,
Стрілою сіє, лучком волочить,
Лучком волочить та й Бога просить:
Роди, Боже, жито густее,
Роди, Боже, колосистее* [Цит. за: 11, с. 137].

А ось уривок із гаївки:

*Орел поле виорав,
Пшеницю засіяв,
Крилечками заволочив,
Дрібен дощик примочив.
На пшеницю урожай,
А дівонькам коровай,
Молодицям на крохмаль.
Орел поле виорав,
Ще й вівсиком засіяв,
Крилечками зволович,
Дрібен дощик примочив.
На вівсисько урожай,
А парубкам коровай,
Старим бабам на крохмаль* [Цит. за: 11, с. 137].

Варто відзначити, що в українському народному ліро-епосі «орли, злі вісники, злітаються туди, де чують смерть, кров» [6, с. 420–421], скажімо в історичній пісні-баладі «Ой по морю, морю синьому» [12, с. 259]. А у відомій думі про втечу трьох братів із турецького полону наймолодший *«піший-пішаниця»* просив *«орлів-чорнокрильців»*, звертаючись до них: *«Гості мої милі! / Хоть мало-немного обождіте, / Поки козацька душа з тілом розлучиться»* [16, с. 279].

Щодо українських балад, то у циклі родинно-побутових пісень «Батьки і їх малі діти» Олексій Дей вирізняв пісні двох типів, у яких

художній образ студійованого птаха виступає персоніфікованим персонажем, а саме «орел програє коневі змагання з швидкості, бо загаявся коло своїх малих дітей» (II – J-1), а також «Сокіл тужить за дорученими орлові дітьми, яких орел не зберіг» (II – J-3) [1, с. 288–290, 292–295]. У іншому циклі родинних балад «Мати і дорослі дочки та сини» (II – K), зокрема у варіанті «Ой давно, давно я у батенька була» давньої чудової балади «Дочка-пташка» (II – K-3), яка функціонує і як весільна пісня, безталанна заміжня донька перетворюється на орлицю та відвідує свій рід [1, с. 310].

Загалом для трьохсот п'яти англо-шотландських фольклорних балад із колекції американського баладознавця Френсіса Джеймса Чайлда (1825–1896), першого професора англійської літератури у Гарварді, образ орла не є притаманним. Зустрічаємо цього персонажа у двох поетичних творах: «Tam Lin» (балада Чайлда № 39 F) та «The Rose of England» (балада Чайлда № 166). Балада «Там Лін» (№ 39) розробляє мотив викрадення вродливих жінок і чоловіків казковими істотами. У варіанті F цієї фантастичної балади у сцені визволення леді Маргарет коханого Томаса із полону королеви фей той зазнає ряд метаморфоз, перша з них – перетворення на орла [28, с. 349].

Інша англо-шотландська фольклорна балада «Троянда Англії» (№ 166) належить до історичних пісень-скарбів народів Британії. Вона художньо відображає історичні події, пов'язані з битвою при Босворті (Bosworth), яка відбулася 22 серпня 1485 р на території графства Лестершир. Тоді граф Річмонд за допомогою своїх прибічників і союзників здобув перемогу над королем Англії Річардом III й посів трон під іменем Генріх VII, заснувавши шляхетний дім Тюдорів. В алегоричній історичній баладі дійові особи позначені не лише орнітоморфним, а й фітоморфним та деякими іншими зооморфними образами, які асоціюються з гербами, емблемами, значками відомих родів Британії. Так, «орел яскраво сяючий» (“*an egle gleaming gay*”, строфа 6) чи «старий орел» (“*the old egle*”, 9) [27, с. 332] позначає лорда Стенлі, прихильника графа Річмонда («гілочка троянди» (“*the branche of the rose*”, 6) [27, с. 332], «троянди такої червоної» (“*the rose soe redd*”, 32) [27, с. 333]), а «молодий орел» (“*the young egle*”, 26) [27, с. 333] – сина лорда Стенлі, який потрапив у полон до Річарда III, «білого венра» (“*the white bore*”, 25) [27, с. 333].

У підсумку, орнітоморфні образи слугують яскравим взірцем художньо-поетичних символів, які пронизують людську культуру на рівні міфології, фольклору, літератури, звичаїв і вірувань, мови. Традиційний чоловічий образ-символ «орел» є полісемантичним і постає насамперед втіленням сили, мужності, спритності, агресії, покарання, влади, війни тощо, виконує функцію птаха-вісника, може уособлювати труднощі батьківства. А образ-алегорія цього птаха позначає представників шляхетних домів й широко використовується у геральдиці.

Література

1. Балади. Родинно-побутові стосунки / [упорядники: О. І. Дей, А. Ю. Ясенчук (тексти), А. І. Іваницький (мелодії)]. – К.: Наукова думка, 1988. – 528 с. (Українська народна творчість)
2. Галич О. Теорія літератури: [підручник] / Олександр Галич, Віталій Назарець, Євген Васильєв; [за наук. ред. О. Галича]. – [3-тє вид., стереотип.]. – К.: Либідь, 2006. – 488 с.
3. Денисюк І. О. Національна специфіка українського фольклору (матеріали до лекції) / Іван Овксентійович Денисюк // Вісник Львівського університету. – Вип. 31. Серія філологічна. – 2003. – С. 3–22.
4. Дохристиянські вірування; Прийняття християнства / [за ред. Б. Лобовика] // Історія релігій в Україні: У 10 т. / [редкол.: А. Колодний (голова) та ін.]. – К.: Укр. центр духовн. культури, 1996–1998. – Т. 1. – 1996. – С. 109–125.
5. Жайворонок В.В. Голуб // Знаки української етнокультури: [словник-довідник] / Віталій Вікторович Жайворонок. – К.: Довіра, 2006. – С. 141–143.
6. Жайворонок В. В. Орел // Знаки української етнокультури: [словник-довідник] / Віталій Вікторович Жайворонок. – К.: Довіра, 2006. – С. 420–421.
7. Жайворонок В. В. Птах // Знаки української етнокультури: [словник-довідник] / Віталій Вікторович Жайворонок. – К.: Довіра, 2006. – С. 489.
8. Зубаровський В. М. Орел / Віталій Михайлович Зубаровський // УРЕ: В 12 т. / [редкол.: М. П. Бажан (голова) та ін.]. – [2-ге вид.] – К.: Головна редакція УРЕ, 1977–1985. – Т. 8. – 1982. – С. 52.
9. Зубаровський В. М. Рід орел / Віталій Михайлович Зубаровський // Фауна України: В 40 т. / [редкол.: В. О. Топачевський (голова) та ін.]. – К.: Наукова думка, 1956– . – Т. 5. Птахи. Вип. 2. Хижі птахи. – 1977. – С. 84–86.
10. Іларіон, митрополит. Перун // Дохристиянські вірування українського народу: історично-релігійна монографія / митрополит Іларіон. – [Факсим. відтв. за вид. 1965 р., Вінніпег]. – Київ: АТ «Обереги», 1992. – С. 92.
11. Мусіхіна Л. Орел // Звірослов: [Міфологема тваринного світу українців] / Лілія Мусіхіна. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2013. – С.136–138.
12. Ой по морю, морю синьому // Балади / [упор. і прим. О. І. Дея та А. Ю. Ясенчук, передм. О. І. Дея; ілюстрації О.Л. Лисенко]. – К.: Дніпро, 1987. – С. 259. (Бібліотека української усної народної творчості)
13. Павшок Л. М. Творчество Альфреда Теннисона: аспекты поэтики : автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.01.03 // Павшок Лидия Михайловна; Московский гос. ун-т им. М. В. Ломоносова. – М., 2008. – 14 с.
14. Рубчак Б. Уваги до засобів народної поезії / Богдан Рубчак // Сучасність. – 1963. – № 4. – С. 25–42.

15. Символ // Літературознавча енциклопедія: У 2 т. / [автор-укладач: Ю. І. Ковалів]. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – Т. 2 (М-Я). – С. 389–390.
16. Утеча братів із Азова // Колесса Ф. Українська усна словесність / Філарет Колесса. – Львів: Накладом фонду «Учітеся, брати мої», 1938. – С. 274–283.
17. Шевченко Т. Г. Причинна // Шевченко Т. Г. Повне зібрання творів: У 12 т. / Тарас Григорович Шевченко; [редкол.: М. Г. Жулинський (голова) та ін.]. – К.: Наук. думка, 2001–. Т. 1: Поезія 1837–1847 / [перед. слово І. М. Дзюби, М. Г. Жулинського]. – 2003. – С. 73–78.
18. Abrams M.H. Symbol // A Glossary of Literary Terms / M.H. Abrams. – [7th edition]. – Thomson learning ; Heinle & Heinle, 1993. – P. 311–314.
19. Birds // Standard Dictionary of Folklore, Mythology and Legend: In 2 v. / [edited by Maria Leach]. – New York: Funk and Wagnalls Company, 1949–1950. – V. I: A-I. – 1949. – P. 142.
20. Eagle // Standard Dictionary of Folklore, Mythology and Legend: In 2 v. / [edited by Maria Leach]. – New York: Funk and Wagnalls Company, 1949–1950. – V. I: A-I. – 1949. – P. 332–333.
21. Ferber M. Bird // A Dictionary of Literary Symbols / Michael Ferber. – Cambridge University Press, 1999. – P. 25–28.
22. Ferber M. Eagle // A Dictionary of Literary Symbols / Michael Ferber. – Cambridge University Press, 1999. – P. 65–67.
23. Joseph G. Tennyson's Optics: The Eagle's Gaze / Gerhard Joseph // PMLA – 1977. – Vol. 92, No. 3. – P. 420–428.
24. Lang A. Chapter I. Roman Occupation (The) // A History of Scotland from the Roman Occupation: In 4 v. / Andrew Lang. – Edinburgh and London: William Blackwood and Sons, 1900–1907. – V. I. – 1900. – P. 1–20.
25. Lang A. Chapter II. After the Romans // A History of Scotland from the Roman Occupation: In 4 v. / Andrew Lang. – Edinburgh and London: William Blackwood and Sons, 1900–1907. – V. I. – 1900. – P. 21–39.
26. Mylonas G.E. The Eagle of Zeus / George E. Mylonas // The Classical Journal. – Vol. 41, No. 5 (Feb., 1946). – P. 203–207.
27. Rose of England (The) // The English and Scottish Popular Ballads: In 5 v. / [edited by Francis James Child]. – [Reprint edition]. – Boston and New York: Houghton, Mifflin and Company, 1898. – Volume III. Part II. – 1898. – P. 331–333.
28. Tam Lin // The English and Scottish Popular Ballads: In 5 v. / [edited by Francis James Child]. – [Reprint edition]. – Boston and New York: Houghton, Mifflin and Company, 1898. – Volume I. Part II. – 1898. – P. 349.
29. Tennyson A. The Eagle: A Fragment / Alfred Tennyson // The Norton Anthology of English Literature: In 2 v. / [general editor: M. H. Abrams]. – [6th edition]. – New-York, London: W. W. Norton & Company, 1993. – V. 2. – 1993. – P. 1073.

Стаття надійшла до редакційної колегії 10.12.2018 р.

*Рекомендовано до друку д.ф.н., професором **Бистровим Я.В.***

**THE ORNITHOLOGICAL IMAGE-SYMBOL «EAGLE»
IN LITERARY AND FOLK POETRY:
BRITISH-UKRAINIAN CONTEXT**

O. V. Karbashevska

*Vasyl Stefanyk Precarpathian National University;
Chair of English Philology; 76019, Ivano-Frankivsk, Shevchenka St., 57;
tel. +380(342)59-60-69; e-mail : oksanakarba@gmail.com*

The article makes an attempt of the overall analysis of the peculiarities of symbolism of the bird «eagle» in author's and folk poetry in the context of ethnic cultures of the United Kingdom, the USA and Ukraine, classical and Ukrainian mythology, as well as British history. It traces the continuity of established dominant features of this ornithological image-symbol.

Key words: *poetry, image, ornithological symbols, United Kingdom, USA, Ukraine, belief, eagle, Zeus, Perun, history, ballad, heraldry.*